

**Південноукраїнська організація
«Центр філологічних досліджень»**

**Міжнародна науково-практична
конференція**

**«ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ»**

14-15 лютого 2014 р.

**Одеса
2014**

ББК 80я43
УДК 80(063)
Ф 51

Ф 51 «Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку»: Міжнародна науково-практична конференція, м. Одеса, 14-15 лютого 2014 року. - Одеса: Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2014.- 108 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

Рекомендовано до друку рішенням Правління ГО «Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень» від 17 лютого 2014 р. (протокол № 19).

ББК 80я43
УДК 80(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Власенко Л. В. ЗНАЧЕННЯ ЖІНОЧОЇ ТВОРЧОСТІ ДОБИ РОМАНТИЗМУ.....	5
Павлова А. А. СЕМАНТИЧНІ ВАРИАНТИ АДРЕСАТНОЇ СИНТАКСЕМИ ТА ЇХ ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ.....	9

НАПРЯМ 2. СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРА

Алексеева Л. А. КОММУНИКАТИВНО-РЕЧЕВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК ОСНОВА РАЗНОУРОВНЕВОГО ОБУЧЕНИЯ ШКОЛЬНИКОВ РУССКОМУ ЯЗЫКУ ...	14
--	----

НАПРЯМ 3. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Батюшенко Є. І. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ПОГОДА» В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	19
Дьомова О. О. СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ НІМЕЦЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ СЕРЕДИНИ ХVIII - ПОЧАТКУ ХІХ СТ.....	23
Камуз Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛОМОВНИХ ТА УКРАЇНОМОВНИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ	27
Лопата Ю. М. КОНВЕРСАЦІЙШ ОСОБЛИВОСТІ АВТОРСЬКОГО МОВЛЕННЯ У РОМАНІ J.AUSTEN PRIDE AND PREJUDICE.....	30
Наумук О. В. ТЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАШЗАЦІЇ ПОРАДИ.....	33
Савчук О. П. ОСОБИСТІСНО-ЕМОЦІЙНИЙ КОНЦЕПТ «ГОРДІСТЬ» В АНГЛІЙСЬКІЙ ЛЕКСИКОГРАФІЇ.....	37

НАПРЯМ 4. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ, ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Kruk A. A. FATE AS A CONCEPT IN THE PERCEPTION OF T. HARDY, I. NECHUI-LEVYUTSKY, PANAS MYRNY, I. FRANKO.....	40
Popadynets O. O. POETICAL PECULIARITIES OF WALTER SCOTT'S AND MICHAEL STARUTSKY'S HISTORICAL NOVELS.....	44
Стефанік Х. І. ОБРАЗ БІБШОТЕКИ В СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ПРОСТОРІ.....	48

НАПРЯМ 3. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ

Батюшенко Є. І.

студентка

Київський університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ПОГОДА» В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Британські лінгвісти розрізняють діалекти починаючи від акцентів, де різняться лише вимова. Хоч і будь-який освічений знавець англійської мови може послуговуватися стандартною англійською, він також може вживати і деякі особливості своєї говірки, діалекту англійської місцевості, з якої він походить. Вимова й лексика англійської сильно відрізняються в різних частинах світу, де ця мова є основною мовою спілкування. Основні варіанти мови - Британська англійська та Американська англійська. Кількість діалектів англійської мови в Британії, особливо в Англії, дуже велика. Із кожною особливою говіркою, кожним особливим діалектом з'являється певна кількість фразеологізмів, ідіом, вже відомі слова набувають нового значення. Для того, щоб орієнтуватися в сучасних змінах та новоутвореннях англійської мови, треба проводити низку досліджень.

Актуальність теми зумовлена потребою дослідження новоутворень, слів, що вживаються в різних лексико-семантичних та граматичних значеннях, дослідження та порівняння різних лексико-семантичних та граматичних способів вживання на прикладі певного концепту. Також є потреба в дослідженні словникового складу мови, тому що він постійно оновлюється.

В ході дослідження були використані такі методи дослідження, як аналітичний (аналіз наукових джерел, праць та дисертацій з теми концепту та їх засобів вираження, лінгвістичної літератури), причинно-наслідковий та історичний аналіз (для визначення предмета, мети та завдань дослідження), описовий (опис виникнення поняття концепт та спроб його трактування).

Термін «концепт» має довгу історію та піддавався частому переосмисленню. Загальноприйнятого визначення цього терміну немає. Багато дослідників та науковців намагались з'ясувати визначення терміну «концепт» та область його застосування. Були різні думки, концепт використовувався в психології, математиці та ін. науках. Проте, останнім часом все частіше поняття «концепт» використовується в лінгвістиці. Отже, ми визначаємо термін «концепт», як одиницю колективного знання / свідомості, що відправляє до вищих духовних цінностей, що має мовне вираження і відзначена етнокультурною специфікою. У мові концепт, по-перше, вербалізується, оскільки отримує свою назву, а по-друге, представляється різнорівневими засобами мови: лексемами та фразеологічними зворотами, структурними і позиційними схемами речень, а також вільними словосполученнями, текстами та сукупністю текстів.

У лінгвістиці виділяють такі лексико-граматичні засоби вираження концепту: синтетичні, зокрема словотворення та словозміна, афіксація (утворення слів додаванням до них афіксів), редуплікація (утворення слів за рахунок повного або часткового повторення кореня слова), словоскладання (утворення складних слів шляхом складання двох основ), утворення абrevіатур (утворення скорочених слів), конверсія (утворення слів, при якому похідне слово зберігає лексичну основу вихідного слова, але відрізняється граматичним значенням), та аналітичні - службові слова, порядок слів у реченні, інтонація. Також одним із головних лексико-граматичних засобів є фразеологізм - фразеологічні зрощення, єдності, сполучення й вирази, та ідіоми.

Концепт «погода» є багатозначним, складним поняттям. З метеорологічної точки зору термін «погода» означає стан нижнього шару атмосфери в даній місцевості в даний час або протягом тривалого часу. Цей концепт є дуже поширеним в англійській сучасній мові та літературі. Вираз «погода» дійсно є концептом, адже він є одиницею колективного знання та свідомості, він вербалізується, в результаті чого має свою назву - «*weather*».

Дослідивши та визначивши лексико-граматичні засоби вираження, ми можемо стверджувати, що концепт «погода» має багато засобів вираження. Серед них варто згадати такі, як словотворення шляхом **афіксації**, зокрема додавання суфіксів до слова «*weather*», та словоскладанням, а саме додаванням до основи *weather*— іншої основи:

«*weatherlass*» - барометр (утворилось додаванням суфіксу *-lass*)

«*weathering*» - скіс або нахил для стікання дошової води, злив; дефляція; витримка (деревини); військовий термін самодегазація, природна дегазація; вивітрювання, ерозія (утворилось додаванням суфіксу *-ing*)

«*weatherize*» - роботи непромокальним, вітронепроникним, погодостійким; герметизувати, ізолювати від атмосферного впливу (утворилось додаванням суфіксу *-ize*)

«*weatherly*» - морський термін «здатний (під парусами) тримати круто до вітру без зносу під вітер» (утворилось додаванням суфіксу *-ly*)

«*weathered*» — той, що витримав шторм (про судно); той, що побував у халепі, загартований (про людину); той, що підпав під атмосферний вплив (утворилось за рахунок додавання суфіксу *-ed*)

Найчастіше такі складні слова використовуються в спеціальній лексичі, наприклад, морській або метеорологічній.

Також концепт «погода» виражається в англійській мові за допомогою **словоскладання**. В англійській мові дуже багато складних слів, де одною з основ є слово «*weather*»:

«*weatherability*» — здатність витримувати атмосферний вплив (утворене додаванням до основи *weather* слова *ability*),

«*weather-beaten*» — пошкоджений штормом, бурею, непогодою; загартований (про людину); обвітрений, засмаглий (утворилось додаванням до основи *weather* слова *beaten*),

«*weatherboard*» — морський термін навітряний борт; обшивна дошка (утворилось додаванням до основи *weather* слова *board*),

«*weatherbound*» — той, якого затримує погана погода, відкладений через погану погоду (утворене додаванням до основи *weather* слова *bound*),

«*weather-burned*» - засмаглий та обвітрений (утворилось додаванням слова *burned*),

«*weathercock*» - флюгер; метеоролог; встановлювати флюгер; слугувати флюгером, показником (утворене додаванням до основи слова *cock*),

«*weatherman*» — метеоролог (утворилось додаванням до основи слова *man*),

«*weatherproof*» — захищений, той, що захищає від непогоди (утворене додаванням до основи слова *proof*),

«*weatherstation*» — метеорологічна станція (утворилось додаванням до основи слова *station*),

«*weather-strip*» — ущільнювати вікна, двері; ізолювати від атмосферних впливів (утворене додаванням до основи слова *strip*),

«*weatherwear*» - плащі, захисні, вітрові куртки (утворились додаванням до основи слова *wear*),

«*weather-wise*» - той, що вміє передбачати погоду (утворене додаванням слова *wise*),

«*weatherworn*» - той, що постраждав від погоди (утворилось додаванням слова *worn*).

В англійській мові поширене явище **конверсії** - коли похідне слово утворює двійник в другому граматичному класі. Концепт «погода» не є виключенням — слово «*weather*» є іменником, і в той же час воно має двійник, який зберіг основну форму, проте має іншу граматичну форму дієслова: *weather* як дієслово — витримати (*weather out*), пережити (*weather through*), морський термін «проходити на вітрі» (*weather on*), залишати піл відкритим небом, підпадати під атмосферний вплив, геологічний термін «вивітрювати».

Фразеологізми досить поширені в англійській мові, тому не є дивним той факт, що концепт «погода» також виражається за допомогою фразеологізмів. Найпоширенішими видами фразеологізмів, що виражають концепт «погода» є фразеологічні зрощення та сполучення:

«*rough weather*» — непогода, буря,

«*thawing weather*» - відлига,

«*greasy weather*» — туманна погода,

«*weather breeder*» - затишшя перед бурею,

«*weather deck*» - відкрита палуба,

«*weatherforecast*» — прогноз погоди,

«*weather wisdom*» - знання прикмет про погоду, та багато інших,

«*weatherpermitting*» - якщо дозволить погода, при сприятливій погоді,

«*to keep one's storm open*» - бути завбачливим,

«*weather side*» - бік тварини, на якому ставлять клеймо,

e.g. «*You '11 have to be pretty spry or you '11 find a «triangle dot» on his weather side when you set there*». (E. Seton-Thompson),

«*to weather the crisis*» — перенести кризу,

e.g. «*She had weathered the crisis, with even smoother sailing ahead. All she had to do was to carry through her role, and she did it well*». (S. Heym),

«*to weather the doldrums*» - минути екваторіальні штільові смуги; ліквідувати застій; подолати внутрішній пригнічений стан, вийти з депресії,

e.g. «*News that gold-bearing reefs had been discovered at Southern Cross enabled Western Australia to weather the doldrums*». (K.S. Prichard),

«*to weather the storm*» - витримати шторм; подолати труднощі,

e.g. «*The Masses tradition has weathered many storms in its forty years*». (M. & M. Sept, 1951).

ЛІТЕРАТУРА

1. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології. - Харків: Вид. при Хар. держ. ун-ті вид. об'єдн. «Вища школа», 1987. - 134с.
2. Алехина А.И. Idiomatic English. Идиоматика современного английского языка. - Минск: Вышэйшая школа., 1982. -279с.
3. Англо-український словник: 4000 найбільш уживаних слів і виразів сучасної англійської мови / [авт.-уклад. Г.Л. Кубарьков]. - Донецьк: БАО, 2007. - 541с.
4. Англо-український фразеологічний словник: Близько 30000 фразеологічних виразів / [авт.-уклад. К.Т. Баранцев.] - 2-е вид., випр. - К.: Знання, 2005. - 1056 с.
5. Демьянков В.З. Понятие и концепт в художественной литературе и в научном языке // Вопросы филологии. -2001. -№ 1. — С. 35-47.
6. Попова З.Д. Лексическая система языка / З.Д. Попова, И.А. Стернин. - Воронеж, 1984. - с;39
7. Сергеева Е.Н. Понятие концепта и аспекты его изучения в современной лингвистике / Вестник ВЭГУ - 2009. -№3 (41). - с. 72-85
8. Слишкін Г.Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты: автореф. дис. На здобуття наук, степеня докт. філол. наук: спец. 10.02.19 «Теорія мови» / Г.Г. Слишкін. - Волгоград, 2004. - 7 с.

Дьомова О. О.

студентка

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

м. Ізмаїл, Одеська область, Україна

СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА НОМІНАТИВНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ЖІНОЧОГО ОДЯГУ НІМЕЦЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ СЕРЕДИНИ ХVІІІ - ПОЧАТКУ ХІХ СТ.

Останні досягнення сучасного вітчизняного мовознавства свідчать про значну увагу науковців до проблеми взаємодії мови й культури, мови й етносу (див. праці І.О.Г олубовської, В.Д.Каліушенка, Т.Р.Кияка, М.П.Кочергана, В.В.Левицького, О.Д.Огуя, А.М.Приходька), у зв'язку з